

5.4 Praktické příklady inflace

Inflace se obvykle dělí podle své výše, přičemž za nejvíce problematickou lze označit hyperinflaci (obvykle se pod tímto pojmem označuje inflace nad 200 % ročně). Hyperinflace se v historii vyskytla, přičemž růst cen byl mnohdy vyšší než 200 %. Příčinou hyperinflace vždy bylo nadměrné zvyšování množství peněz v oběhu, zjednodušeně řečeno nadměrné tištění peněz. V příkladu 5.4-1 a v textech v rámečku se některým hyperinflacím z relativně nedávné doby (po roce 1980) věnujeme.

PŘÍKLAD 5.4-1:

1. *Jedním z příkladů hyperinflace je situace v Argentině 80. let dvacátého století. V roce 1981 rostly ceny o 131 %, tedy na více než dvojnásobek oproti roku 1980. V roce 1982 rostly o 209 %, tedy už na sedminásobek oproti roku 1980 (Věc, která v roce 1980 stála 100 pesos, stála v roce 1981 o 131 % více, tedy 231 pesos, více než dvojnásobek. Pak ceny vzrostly o 209 %, takže co stálo v roce 1981 231 pesos, stálo v roce 1982 714 pesos. To je více než sedmkrát více, než za věc, která v roce 1980 stála stovku.) V roce 1983 byla míra inflace 434 %, což znamenalo, že ceny byly na konci roku 38krát vyšší než v roce 1980 (2,31 x 3,09 x 5,34). Když pak v roce 1989 dosáhla míra inflace 4923 %, znamenalo to, že oproti roku 1980 byly ceny vyšší 1 790 968 krát. V roce 1990 byly ceny už více než 25 milionkrát vyšší než v roce 1980. Stačila na to po deset let průměrná roční míra inflace 876 %.*
2. *Dalším příkladem hyperinflace je hyperinflace v Zimbabwe, která dosáhla v letech 2008 až 2009 odhadem 13,2 miliard procent měsíčně. Pro obyčejné lidi v Zimbabwe znamenala hyperinflace doslova pohromu. Byli nuceni peníze utratit okamžitě po jejich obdržení, jinak ztratí hodnotu. Země trpěla jednou z největších inflací všech dob, ke zdvojnásobení cenové hladiny stačilo každých 1,3 dne. Ceny rostly tak rychle, že centrální banka vytiskla bankovky v hodnotě 100 bilionů dolarů. Zimbabwané strádali nedostatkem masa, kukuřice, ropy a dalších základních komodit, poté co zkolabovala ekonomika. Bývalý velvyslanec v Zimbabwe Jaroslav Olša, jr. mi po návratu z mise vyprávěl, jak k tamější české ambasádě pravidelně přijížděla dodávka až po strop nacpaná obřimi pytlí ještě teplých, ale už prakticky bezcenných zimbabwských dolarů. Šlo doslova o každou minutu. Zaměstnanci ambasády „papírky“ co nejrychleji vyložili a rozběhli se po nákupech. Stávalo se, že po jejich příchodu chodily za nimi prodavačky a přisouvaly ke zboží dvě nuly. V současnosti země nepoužívá vlastní měnu.*

V roce 1991 se jugoslávská federace začala pomalu drolit. Nejdříve ze svazu vystoupilo Slovinsko a Chorvatsko, o něco později Makedonie a v roce 1992 Bosna a Hercegovina. Svazová republika Jugoslávie, jak se srbsko-černohorská federace nazývala, financovala a ideově podporovala separatistické Srby v Bosně a Chorvatsku. Obě tyto „provincie“ tedy de facto vydržovala, a tím nesla největší díl zodpovědnosti za krvavé střety v bývalé Jugoslávii. Na vedení nákladné války a vydržování více než milionu válečných uprchlíků však v zemi nebyly peníze. Jak je co nejjednodušším způsobem získat? Stačí si je vytisknout! Začaly se tedy tisknout nové peníze, přestože ekonomika vykazovala nevalné výsledky. Peněz bylo v tu ránu tolik, že úspěšně roztočily kolotoč hyperinflace. Všechny úspory, které měli lidé v bankách, se během krátké chvíle staly naprosto bezcenné. V kdysi plných a standardně zásobovaných hypermarktech najednou nebylo nic, většina regálů zela prázdnotou. Lidé, kteří měli styky v bankách, a dostávali tudíž své týdenní mzdy dopoledne (a někdy i něco navíc v podobě naturálií, např. mouku, cukr), mohli počítat s tím, že si za tuto mzdu nakoupí zboží základní potřeby. Ostatní, na které přišla řada s obálkovou mzdou až odpovídající ledině, měli smůlu a za své vydělané peníze si mohli koupit leda kilo brambor nebo několik žvýkaček. Řadu lidí přivedla ekonomická situace k naprostému zoufalství i k sebevraždám, které však režim účelově skrýval. Namísto bezcenných miliardových dinárových bankovek nastoupily německé marky. Funkci oběživa z větší části nahradily cigarety a na vrcholu paniky už se ani marky nepřijímaly. Spousta starších lidí přeživších koncentrační tábory za druhé světové války nacházela v těchto situacích řadu paralel. Jugoslávie se stala jedním velkým vězením, kde peníze ztratily funkci oběživa a země se vrátila zpět ke směnnému obchodu.

Z článku „Dináry, marky a jablka“ Arseny Kazareviče, uveřejněného na www.finnmag.cz.

Pravděpodobně nejznámější hyperinflaci je hyperinflace v Německu v roce 1923. O ní si můžete přečíst v dalším rámečku. Zdůrazňeme zde, že tato hyperinflace byla jednou z příčin rozmachu nacionálně-socialistického (nacistického) hnutí a nástup Adolfa Hitlera k moci. Můžeme ji tak označit za jednu z příčin druhé světové války a nástup obrovských tragédií a škod, které válka způsobila.

Chcete-li věst válku, potřebujete kapitál, velký kapitál. Většinou se proto váleční strany pořídně zadluží a doufají, že po vítězné válce to za ně zaplatí poražení. Také sebevědomé Německo si počínalo stejně a již na počátku války (4. srpna 1914) zrušilo svůj zlatý standard. To znamenalo, že říšská měna již nebyla zajištěna zlatými nebo devizovými rezervami a bylo možno vydávat nekryté bankovky. Také válečné půjčky a pokladniční poukázky, které byly veřejně upisovány, staly „na vodě“. Během války množství peněz v oběhu stále narůstalo, až v roce 1918 dosáhlo pětinašobku stavu z roku 1914. Protože až do konce války byly úředně stanoveny pevné ceny surovin, potravin a jiných výrobků, inflace se ještě příliš neprojevovala. Situace se však rázem změnila, když bylo po válce obnoveno tržní hospodářství.

Prohranou válkou se Německo dostalo do svízelné situace. Kromě válečného dluhu ve výši 154 miliard marek hrozily také obrovské válečné reparace a nedozírné náklady při obnově země. Zlaté a devizové státní rezervy rychle mizely. Aby přežila státnímu bankrotu, požadovala vláda další a další finanční půjčky, a tak musela Říšská banka („Reichsbank“) vydávat další a další bankovky. Tím se však jenom urychlil proces znehodnocování měny, což o několik let později vedlo ke katastrofě.

Již začátek dvacátých let v Německu byl poznamenán vysokou inflací a nestabilitou. Zlaté náklady v roce 1921 vzrostly ve srovnání s předválečnou dobou na dvacetinásobek a vnitropolitická situace byla napjatá. Po vyhlášení Výmarnské republiky (9. listopadu 1918) a odstoupení císaře Viléma II. zmítaly zemí neustálé stávky a lidové nepokoje. Do toho ještě přišla Versailleská dohoda, která byla pod silným tlakem vítězů podepsána 28. června 1919. Kromě splácení obrovských reparací, jejichž suma však ještě nebyla přesně stanovena, přišlo Německo o značnou část území a desetinu svého obyvatelstva. Francie získala zpět Alsas-ko-Lotrinsko, Polsko dostalo Poznaňsko, část Pomoránska a Pruska, přesné hranice ve Východním Prusku a Slezsku měl určit plebiscit, Eupen a Malmedy byly postoupeny Belgii, část Šlesviku se vrátila k Dánsku, Gdaňsk se stal svobodným městem, Hlučínsko připadlo Československu a německé kolonie převzala Společnost národů.

Rostoucí náklady zatěžovaly finanční hospodářství natolik, že stát byl nucen neustále zvyšovat množství oběživa, aby mohl zaplatit alespoň část svých dluhů. Situace byla zlá, ale to nejhorší mělo teprve přijít. V lednu 1921 se vítězné mocnosti konečně dohodly na válečných reparacích, které však byly nepřiměřeně tvrdé. Německo mělo zaplatit během 42 let celkem 226 miliard marek ve zlatě. Tato nepředstavitelná suma prosazená Francií a Belgií zcela převyšovala možnosti již tak zdecimované ekonomiky. Poté co Německo odmítlo přijmout tyto podmínky, obsadila spojenecká vojska 8. března 1921 velkou část Porúří a zřídila mezi obsazeným územím a zbylým Německem celní hranici, která ztížila toky zboží a zhoršila zásobování obyvatelstva. Když v Německu stále pokračovaly vlny protestů, snížila reparační komise celkovou sumu válečných náhrad na 132 miliard marek ve zlatě, splatných během třiceti let. I tento obnos považovala německá vláda za příliš vysoký, ale věřila, že vítězové sami časem uznají, že splácení je nad síly Německa, a tak na tyto nové podmínky přistoupila.

Zdevastované německé hospodářství prožívalo těžké časy. Ačkoliv lidé dřeli do úmoru, neměli často ani na jidlo, protože ceny potravin rostly do nebe a inflace požírala stále rychleji veškeré úspory. Odliv kapitálu ze země vedl k dalšímu znehodnocení měny. V lednu 1922 stál jeden dolar již 191,80 marek. Tiskárny však chrlily další a další nekryté bankovky a změna k lepšímu byla v nedohlednu.

Německá vláda poukazovala na devastaci své měny a žádala další zmírnění reparací a prodloužení doby jejich splatnosti. Když se pak Německu přes veškerou snahu nepodařilo úplně zaplatit první požadovanou splátku, obsadila francouzská a belgická vojska 9. ledna 1923 Porúří a oblast levého břehu Rýna. Tato nová okupace vyvolala v Německu další vlnu

odporu, vláda protestovala a zastavila Francii a Belgií placení všech dalších reparací. Poté vydala obyvatelestvo na obsazeném území k pasivnímu odporu a přislíbila mu finanční pomoc. Tato protiakce však zcela vyčerpala finanční možnosti země a německá marka padala stále rychleji do hlubin.

Situace v Německu byla nyní opravdu na pováženou a hrozilo, že se zcela vymkne jakékoli kontrole. V červnu 1923 stálo půl libry másla kolem 7000 marek, svazek mrkve přišel na 5500 marek a libra zrnkové kávy se prodávala za více než 31 000 marek. Bankovky se tisily, podobně jako noviny, na rotačních strojích ve velkých rolích papíru. Vedle státní tiskárny, kde pracovalo 7500 lidí, bylo velkovýrobou bankovek vytvářeno ještě dalších 133 tiskáren.

V červenci stál jeden americký dolar 353 412 marek, o měsíc později dokonce 4 620 455 marek. Tím však pád marky zdaleka nekončil, naopak nabíral stále na rychlosti. Jediným východiskem z této situace byla okamžitá měnová reforma. V září se vláda říšského kancléře Gustava Stresemanna rozhodla ukončit vydávání inflačních bankovek a razantně omezit veškeré státní výdaje. 26. září 1923 byl ukončen finančně nákladný pasivní odpor v Porúří. Poté byla vládním nařízením ustavena Rentová banka, jejímž posláním bylo vydávat novou stabilní měnu, tzv. rentovou marku. Rentová marka měla na přechodnou dobu umožnit státní financování a zbavit zemi přízraku hyperinflace. Ta však zatím stále šplhala vzhůru a její vrchol byl v nedohlednu.

V říjnu 1923 musel kvalifikovaný dělník pracovat celých 9 hodin, aby si mohl koupit libru margarínu. Litr mléka stál 5,4 milionů marek, dopisní známka celé 2 miliony. Inflace nabývala bizarní formy. Mzda byla vyplácena týdenně nebo i denně. Zaměstnanci si chodili pro mzdu s kufry či s prádelními koši, aby mohli pobrat hromady bezcenných papírů, zvaných peníze. Každý pak spěchal nakoupit potraviny nebo zboží, protože za několik hodin bylo všechno mnohem dražší. Nakonec vyplácely některé podniky mzdu nebo její část v naturáliích. Krátce před vyvrcholením hyperinflace začaly dokonce některá města, obce i podniky tisknout své vlastní peníze, aby se vyhnuly inflaci a mohly přiměřeně vyplácet své zaměstnance. Všude lítala astronomická čísla. Například bilanční suma bankovního domu Oppenheim dosáhla na vrcholu hyperinflace nes skutečných 8 603 015 544 190 640 965,70 marek. V tu dobu bylo v oběhu 10 miliard bankovek o nominální hodnotě 3 877 trilionů marek. Kromě toho se v zemi pohybovalo ještě asi 500 trilionů lokálních bankovek. Na přelomu října a listopadu 1923 měl skoro každý občan doma alespoň několik bilionů marek.

Počátkem listopadu stál dvoukilový chléb 420 miliard marek, když ještě před několika dny byl za „pouhých“ 130 miliard. Začalo se množit rabování pekáren a jiných potravinářských obchodů. Teprve oficiální zavedení rentové marky 15. listopadu 1923 zastavilo tento čarodějný kolotoč. Protože stát nemohl kryt novou měnu vlastními zlatými rezervami, použil ke krytí průmyslové a zemědělské pozemky a zatížil je hypotékou ve výši 3,2 miliard rentových marek. Za to vydala Rentová banka 2,4 miliardy nových rentových marek, které z poloviny dostala vláda a z poloviny Říšská banka spolu s dalšími bankovními ústavy. Z těchto peněz

byly poskytovány hospodářství nové úvěry. Tak se konečně podařilo nastolit důvěru v novou měnu a hyperinflace se dostala pod kontrolu. Když se poté kurz nové marky stabilizoval, byl 20. listopadu 1923 stanoven oficiální směnný kurz papírové marky k dolaru. Jeden dolar obnášel 4,2 bilionů marek. V půli prosince byl stanoven také výměnný poměr mezi rentovou markou a papírovou markou. Za jeden bilion papírových marek byla jedna marka rentová. Dramatický poválečný inflační vývoj dokumentuje tabulka:

Kurz amerického dolaru k německé marce v letech 1914–1923

červenec 1914	4,2 marky
leden 1919	8,9 marky
červenec 1919	14,0 marky
leden 1920	64,8 marky
červenec 1920	39,5 marky
leden 1921	64,9 marky
červenec 1921	76,7 marky
leden 1922	191,8 marky
červenec 1922	493,2 marky
leden 1923	17 972 marek
červenec 1923	353 412 marek
srpen 1923	4 620 455 marek
září 1923	98 860 000 marek
říjen 1923	25 260 208 000 marek
listopad 1923	4 200 000 000 000 marek

Po hospodářské stabilizaci se zlepšilo i politické klima. Rostoucí tlak Spojených států a Velké Británie donutil Francii ukončit okupaci Porúří a levobřežní oblasti Rýna. Na jaře 1924 byl předložen nový reparační plán, který stanovil vůči Německu mnohem realističtější požadavky. Německu byl rovněž poskytnut mezinárodní úvěr, který měl podpořit jeho hospodářské oživení. Díky všeobecným úsporným opatřením (mj. snížení mezd a zvýšení daní) došlo skutečně k nastartování hospodářského růstu a finanční situace státu se zlepšila. V říjnu, na základě mincovního zákona z 30. srpna 1924, nahradila dočasnou rentovou marku opět definitivní měna – říšská marka, jejíž kurz byl již fixován na zlato. Hyperinflace byla zlikvidována, ale zanechala po sobě spoušť. Zdecimovala především střední vrstvy obyvatelstva, které většinou měly pouze finanční úspory a nevládnily žádné věcné hodnoty. A byla to zejména nespokojená střední vrstva, která umožnila později v Německu nástup fašismu.

Z textu „Hyperinflace v Německu 1923“, uveřejněného 11. 10. 2002 na www.penize.cz.

S inflací, byť pouze přesahující 10 % ročně, má zkušenost i největší a nejvyspělejší ekonomika světa – USA. Danou inflaci zažily na sklonku 70. let 20. století, přičemž tato inflace vznikla jako důsledek negativního nabídkového šoku, který se odehrál v průběhu 70. let 20. století a expanzivní monetární politiky USA jako reakce na tento šok. Ve snižování tehdejší inflace byly USA úspěšné. I když nikoliv hned napoprvé. Podívejme se na příklad 5.4-2.

PŘÍKLAD 5.4-2:

V roce 1979 činila inflace v USA 13,3 %. Po předchozím váhání Federálního rezervního systému (FED) nyní byla otázka jasná. Nediskutovalo se, zda inflaci snížit, ale o kolik % a jakými způsoby. V srpnu 1979 jmenoval tehdejší prezident James Carter novým předsedou FEDu Paula Volckera. V říjnu jeho ústy FED oznámil řadu změn ve svých nástrojích, mj. že se nebudou soustředit na cílování určité hodnoty úrokové míry, ale že se zaměří na cílování tempa růstu množství peněz v oběhu. Toto prohlášení vyhodnotily finanční trhy tak, že FED hodlá tempo růstu množství peněz v oběhu snížovat. FED tak vskutkaně činil, konkrétně prostřednictvím růstu svých úrokových sazeb. Ty během 8 měsíců vzrostly o více než 6 procentních bodů (z hodnoty 11,4 % v srpnu 1979 na hodnotu 17,6 % v dubnu 1980).

Nicméně potom následoval prudký zlom – v červnu 1980 činila úroková míra pouze 9 %. Vypadalo to, jako by se FED své razance zalekl. Nezalekl. Pouze reagoval na signály recese. Tu nezpůsobila pouze jeho restriktivní politika, ale i další kroky. V březnu 1980 uvalila Carterova administrativa limity na půjčky na koupi trvanlivého zboží, když definovala maximální částky, které si spotřebitelé na půjčky tohoto zboží mohou půjčit. Efekt těchto půjčkových mnohem větší, než Carterova vláda očekávala, a vedl k prudkému propadu spotřebitel-ské poptávky. FED se proto rozhodl s recesí bojovat. Do určité míry byl úspěšný – za celý rok 1980 bylo tempo růstu HDP USA sice záporné, ale pouze ve výši -0,5 %.

Snížení úrokových sazeb na druhou stranu znamenalo, že inflace v roce 1980 zůstávala vysoká. Proto FED ve druhé polovině roku své sazby opět zvýšil (v lednu 1981 sazba činila 19 %). Růst sazeb opět vedl k recesi, tentokrát se ale FED rozhodl ve svém boji s inflací vytrvat a po celý rok 1981 držel sazby relativně vysoké. Výsledek se dostavil – inflace klesla. Od roku 1983 se rovněž dostavil růst HDP.

Tabulka: Základní makroekonomické ukazatele USA v letech 1979 až 1985

Ukazatel (v %)	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985
Růst reálného HDP	2,5	-0,5	1,8	-2,2	3,9	6,2	3,2
Míra nezaměstnanosti	5,8	7,1	7,6	9,7	9,6	7,5	7,2
Míra inflace	13,2	12,5	8,9	3,8	3,8	3,9	3,8

Zdroj: Mezinárodní měnový fond, www.imf.org.

5.5 Hrozí po roce 2011 inflace?

Proto se po této válce většina vyspělých zemí snažila inflaci udržet v mírných mezích. Nejdůležitější v boji proti inflaci postupovala centrální banka Spolkové republiky Německo (BRD) Bundesbank, a to právě proto, že politici ani centrální bankéři BRD nechtěli opakovat chyby, kterých se dopustili jejich předchůdci, a nechtěli, aby případná inflace měla podobné důsledky jako inflace z roku 1923. Na tuto politiku udržování inflace na nízké úrovni do určité míry navázala po vzniku eura i Evropská centrální banka (ECB) – např. nikoliv náhodou byl za sídlo ECB vybrán Frankfurt nad Mohanem, tedy město, kde stídlila Bundesbanka. Ekonomické problémy po roce 2007 ovšem vedly k tomu, že ECB měnovou politiku poněkud uvolnila. Důsledky tohoto kroku zatím nejsou zřejmé, někteří ekonomové se však obávají, že monetární expanze, kterou ECB (stejně jako jiné centrální banky, např. americká centrální banka – tzv. FED) začala provádět jako reakci na krizi po roce 2007, může vést k vyšší inflaci. Podíváme se na text v rámečku, který rozebírá politiku americké centrální banky.

Koncem června 2011 ukončila americká centrální banka (FED) druhou vlnu takzvaného kvantitativního uvolňování. To lze zjednodušeně přirovnat k pumpování nových dolarů do ekonomiky – FED takto napumpoval dodatečných 600 miliard dolarů. ... Objem peněz v americké ekonomice skutečně rapidně stoupá. A nejen v souvislosti s druhou vlnou kvantitativního uvolňování. Vezmeme-li v potaz takzvaný měnový agregát M1 (který zahrnuje bankovky a mince ve fyzické podobě a dále například vklady na požádanou), jeho hodnota činila v květnu letošního roku 1935,3 miliardy dolarů – nejvíce v dějinách. To znamená, že v oběhu jsou bezmála dva biliony dolarů v nejlíkvidnější podobě (agregát M1 samozřejmě nezahrnuje termínové vklady a další méně likvidní formy peněz). V září 2008, když padla investiční banka Lehman Brothers a odstartovala kritická fáze finanční krize, činila hodnota agregátu M1 pouze 1461 miliard dolarů. To znamená, že za poslední necelé tři roky vzrostl objem de facto fyzických dolarů o téměř čtvrtinu. Ač agregát M1 samozřejmě z roku na rok, z měsíce na měsíc kolísá, lze tvrdit, že podobný, 25procentní nárůst zaznamenal před pádem Lehman Brothers během mnohem delšího úseku, a sice během patnácti let. ... Dolary emitované FEDem přímo ve fyzické podobě (nebo poskytnuté komerčním bankám ve formě přípisu k rezervám, jež u FEDu drží) však ještě nemusí nutně vést k inflačním tlakům, a to přesto, že v posledních letech je množství, v němž jsou emitovány, historicky bezprecedentní. Z hlediska inflačních tlaků je mnohem podstatnější objem úvěrů, které jsou z takto emitovaných peněz vytvořeny. Fyzické peníze, bankovky a mince totiž v USA tvoří zhruba jednu desetinu veškerých peněz, tedy především peněz ve formě úvěrů, které mají mnohdy jen podobu elektronického vpsu v bilanci komerční banky – tyto „nefyzické“ peníze tedy tvoří devět desetin celkové peněžní zásoby. ...

Růst úvěrů a s ním spojený růst bezhotovostních peněz již v sobě obsahuje inflační potenciál. V křehkém pokrízovém období je však úvěrová činnost komerčních bank stále utlumena – banky jsou totiž stále poměrně značně nejisté stran návratnosti investic, protože požadují za své půjčky vyšší úroky, a navíc si musejí dávat do pořádku své vlastní bilance, tolik pochroumané právě v důsledku finanční krize. Jakmile však tato nejistota opadne, jakmile ekonomické oživení nebude tak křehké a bilance bank budou v relativní „pohodě“, jakmile začnou banky standardně úvěrovat investiční činnost, reálně hrozí, že se dolary vytvořené FEDem v reakci na finanční krizi a v enormní míře poskytnuté v rámci bezprecedentních opatření typu kvantitativního uvolňování projeví i v enormním vytváření nových úvěrů. To posléze může způsobit rapidní růst objemu peněz v nejšířím slova smyslu (tedy včetně úvěrů) v americké ekonomice, a tedy i citejnou inflaci. Takové nebezpečí hrozí hlavně v tom případě, že FED podlehne politickému tlaku a nestáhne v době takového oživení dolary v dostatečné míře z ekonomiky. Lze si totiž dost dobře představit takovou situaci, že američtí politici vyvinou v době solidního oživení na FED tlak, aby nezvyšoval úrokové míry na rezervy, které u něj nyní drží komerční banky. Politici – uvažující spíše krátkodobě – si totiž mohou přát, aby ekonomická expanze byla ještě solidnější. Vyvinou tedy onen tlak, aby FED upustil od zvýšení úroku z rezerv, a výsledkem bude, že banky budou raději (protože za vyšší úrok) úvěrovat firmy a podniky, než aby držely peníze u FEDu.

Z článku „A bude hůř: O inflaci, politice a dlouhodobých investicích“ Lukáše Kovandý, uveřejněného dne 25. 7. 2011 na www.fimmag.cz.